

BAŞKAN — Bu noktalara girmeyiniz.

ALİ RIZA ARI (Devamla) — Peki, girmeyeyim. Tasvibinize arz ediyorum, isterseniz halk mekân yapısın, isterseniz doğduğu yerde kalsın. Bu ikisinden başka çıkar yol yoktur. (Gürültüler)

BAŞKAN — Rica ederim, mesele güç, anlamaya çalışacağız, lütfen dinliyelim.

ADALET K. ADINA ABDÜRRAHMAN KONUK (Bursa) — Arkadaşlar, önce dünkü müzakereler sırasında burada görüşülmüş olan, 16 ncı maddede mevzu bahis edilen hal ile bu takriri birbiriyle karıştırmamak lâzımdır. Tarım Komisyonunun kabul ettiği 17 ncı madde diyordu ki, eğer ortakçı veya kiracılarla tarım işçileri arazi üzerinde yerleşmiş bulunuyorlarsa bu arazinin kamulaştırılması halinde sahibine bırakılacak olan miktar 2 bin değil, 1000 olur. Bu müzakere edildi, reyeye kondu, kabul buyurmadınız.

Şimdi, burada mevzu bahsolan hal, her hangi bir şahsa ait olan arazinin ve o arazi üzerinde yerleşmiş bulunan köylülerin kamulaştırma üzerine dağıtılacak arazinin durumu ile işgal ettikleri binaların istimlakî ve kendilerine tevzi durumu arasındaki farkı gösteriyor. Türkiye'nin arazi kamulaştırması ile alakası yoktur. Yalnız senelerden beri bir köy haline gelmiş, yani Köy Kanunu mucibince 150 nüfustan fazla ve Köy Kanununa tâbi şekilleriyle bir ünite haline, köy haline gelmiş ve gene Köy Kanununun 89 ncü maddesine göre gelenekleriyle idare edilen nüfusu 150 den az olsa bile Köy Kanununa tâbi olan bir ünite haline gelmiş ve başkasına ait arazide ve başkasının yaptırdığı binada oturmaktadır. Arazi meselesini 16 ncı maddede hallettik. Şimdi takrir diyor ki, bu binaları kaim bedelleriyle, takdir edilen bedellerle bunları sahiplerinden istimlak edip içinde oturan kimselere verelim. Onları bu binaların sahipleri kılalım. Tekrar arz edeyim: Arazi meselesi 16 ncı madde ile halledilmiştir, 2000 dönüme kadar olan arazi, arazi sahibinindir. Yalnız üzerinde köy teşkil edilen arazilerin üzerinde bulunan binalar, binaların içinde oturanlara bırakılacaktır. Biaenaleyh vaziyet böyle olduğuna göre 2000 dönüm arazi, asıl sahibinindir.

Vaziyeti şununla karıştırmamak lâzımdır; istimlak dışında kalmış olan miktar 5 000 dönüm olabilir ve sahibi tarafından işletilebilir.

Bunun içinde ortakçı olarak, kiracı olarak bulunanların oturdukları yerler ve üzerindeki başkaca binalar mevcut olabilir. Ama bunlar köy teşkil etmemişlerse, bunlar muhtarlık teşkil etmemişlerse, bu arazi üzerindeki binaların içinde oturanlara, istimlak edilip, verilmeyecektir.

Yani arazi işletmek için yapılmış olan tesisat ve sair binalar, istimlak edilip içindekilere vermek için takririn ortaya koyduğu şart, orada bir ünite teşkil etmeleri, köy teşkil etmeleri ve Köy Kanununa tâbi bir birlik haline gelmeleri Köy Kanununun 89 ncü maddesine tâbi gelenek ile idare edilmek, muhtarlık hale gelmeleri şartıyla. Bunun için arazi ile ilgisi olmama bakımından ancak köy teşkili şartıyla istimlak edildiği için, arazinin sahibi tarafından işletilmesi halinde onun ortakçıları tesisata el koyma mahiyetinde olmayıp da ve yalnız birçok vatandaşların içinde oturmakta buldukları, köy haline getirdikleri yerde kendilerini on sene oturmak şartıyla mal sahibi yapmak için sosyal bir mesele halinde teklif edilmiş bir hükümdür, toprak dağıtma hükmü ile alakası yoktur. Ama netice itibariyle köyde oturan, arazi içinde teşkil edilen, köy mahiyetinde bir birlikte oturan kimseye verilecektir, bunu maddeye koymak büyük bir aykırılık olmaz. Takrir okuduktan sonra anladığım manayı yüksek huzurunuzda arz ettim.

BAŞKAN — Yedi arkadaş söz istemiştir, dört arkadaşın da suali vardır.

EMİN SAZAK (Eskişehir) — Bir soru var.

BAŞKAN — Sözüünüz mukayyettir. Yedi arkadaşın sözü, dört arkadaşın da sorusu vardır. Müsaade buyurursanız kâtip arkadaşımın rica edeceğim, bir kere daha şu metni okusun. Meseleyi ondan sonra konuşalım. Birçok arkadaşlar da sonradan geldiler, muttali olurlar. Ağır, ağır okuyun :

(Cevdet Kerim İncedayı'nın teklif ettiği ek madde tekrar okundu).

BAŞKAN — Abdürrahman Konuk buyurun.

Dört arkadaş tenevvür için sual sormak istiyor.

İBRAHİM ARVAS (Van) — Efendim, fabrikaların işçisi de aynı sosyal vaziyette değil midir?

ALİ RIZA ESEN (Siird) — Yine mi o mevzu, o başka.